

DELAVSKA POLITIKA

Št. 143.

V Ljubljani, sobota 11. septembra 1926.

Leto I.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12./II.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Ljubljana VII., Zadrugi dom 269.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane 1—Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1—Din. V oglašnem delu stane po-
sitna enostopna vrsta 2'25 D. Pri večjem številu objav popust.

Delavci!

Delavke!

Akcija delavskih organizacij.

Vsa poštena javnost!

Desettisočem rudarskim družinam
grozi lakota in obup.Trboveljska premogokopna druž-
ba je že ustavila svoje obrate v Hrast-
niku, Kočevju, Rajhenburgu itd., ter
grozi, da bo zaprla tudi Zagorje in v
Trbovljah bo reducirala proizvodnjo
na minimum. Zakaj?Med vlado in TPD se je vnel spor,
v katerem trdi vlada, da je premog
TPD dražji kot drugod in da ga je
vrivala ta družba do sedaj državnim
železnicam na ta način, da je podku-
povala visoke državne uradnike. Na
drugi strani pa zavrača TPD vso
krivdo na vlado, v kateri pravi, da
postopa nekulantno in da je brez
vsakega odpovednega roka, nenado-
ma odpovedala svoja naročila za dr-
žavne železnice.V resnici je stvar taka, da se vi-
soka gospoda pri TPD in na vladi
prepirajo za masne dobičke, račun
tega prepira naj bi pa nosili že itak
do skrajnosti izžeti rudarji.Borba vlade za pocenitev premo-
ga bi bila vsakemu poštenemu člove-
ku simpatična, če bi bila iskrena. To-
da, kaj naj verujemo v iskrenost vlad-
ne namere, ko poznamo njeno zadr-
žanje v času letošnje redukcije, ko je
TPD vrgla na stotine rudarjev na ce-
sto, vlada je pa na obupne klince teh
režežev ukrenila edino to, da je po-
dvojila število žandarmerije v rudar-
skih revirjih.Tudi pri sedanjem vladnem ukre-
pu, ko je naročila premoža ustavila,
ni niti trenutek premislila, kako naj
zaščiti na tisoče rodbin, ki bodo pri-
šle ob svoj vsakdanji kruh.Iz postopanja obeh strank se vidi,
da smatrata rudarje in njihove dru-
žine za mrtve stroje, katerih usoda
se jih niti malo ne tiče, čeravno so
baš ti režeži prigarali TPD sto- in
stomilijonske vrednote, državi pa od-
dajali od svoje težko prislužene pla-če težke davke, ter dajali armadi na
tisoče svoje najboljše mladine.Grozi nevarnost, da se bo reševal
ta spor na račun in v škodo ubogih
rudarskih trpinov in njih nedolžne
dece. Za to pozivljamo vse ostalo
delavstvo in sploh vse človekuljube,
da pomagajo ubraniti napad na zad-
njo skorjico kruha rudarskemu de-
lavstvu.Za to vas pozivljamo, da se polno-
številno udeležite protestnih shodov,
na katerih bodo naši govorniki do
kraja razkrinkali to umazano družbo.

Shodi se bodo vršili:

V Ljubljani

v nedeljo, 12. septembra ob 10. uri
dopoldne v veliki dvorani »Mestnega
doma«.

V Mariboru

v nedeljo, 12. septembra ob 10. uri
dopoldne v Gambrinovem vrtu.

V Celju

v nedeljo, 12. septembra ob 10. uri
dopoldne pri Zelenem travniku.

Na Jesenikah

v nedeljo, 12. septembra ob 10. uri
dopoldne v »Delavskem domu« na
Savi.

V Guštanju v soboto,

11. septembra ob 7. uri zvečer v
prostorih restavracije »Lahovnik«.

V Črni

v nedeljo, 12. septembra ob 11. uri
dopoldne v dvorani gostilne »Kruc«.Delavci in delavke! Posetite sho-
de polnoštevilno, kajti kakor postop-
ajo danes z rudarji, tako bodo ho-
teli jutri z vami.

Vsi na shode!

Strokovna komisija za Slovenijo kot
Oblastni odbor Združene delavske
strokovne zveze Jugoslavije.

Slovensko delavstvo protestira.

Slovenskemu delavstvu in sloven-
skemu gospodarstvu sploh grozi stra-
šna katastrofa. Že teden dni so naši
rudarji brez dela; od srede naprej je
delo ustavljeno celo v Trboveljskem
rudniku. Nad 7000 rudarjev je ostalo
brez zaslužka, v rudarskih hišah vla-
da najmračnejši obup, najčrnejša po-
manjkanje. Prve dni so se prizadeti
delavci tolažili z nado, da ima ta
ustavitev dela le značaj trenutnega
protesta proti nenadni vladni odpove-
di dobav; po neuspešnih intervencijah
pri vladi, po vsem njenem brezbriz-
nem zadržanju, se pa oprijemlje iz-
stradane mase bolj in bolj grozni ob-
čutek, da je že vse izgubljeno, da so
žrtvovani, uničeni, da so obsojeni s
svojimi družinami vred sigurni smrti.
Tako desperatni in deprimirani niso
bili naši rudarji še nikoli, toda motijo
se poklicani činitelji, ako mislijo, da
je ravno vsled tega lahko preko izčr-
panih in izbičanih teles in zlomljenih
uporne volje naših rudarjev; gorje, če
ta pogažena in izstradana masa
vzplamti, če se njen brezmejni obup
pretvori v divji bes! Prav nič ne bodo
v tem slučaju zalegle od policijske
skrbne vlade skrbno sestavljene in
ponosno naznanjene inštrukcije poli-
cijskim in žandarmerijskim oblastvom.Vlada bo morala v tem slučaju ven-
dar dati rudarjem dela in kruha!Naše organizacije so koj po nazna-
njeni ustavitvi organizirale obsežno
javno akcijo. Delavska zbornica je
tudi, kakor smo že zadnjič javili, inter-
venirala povsod, izbrala permanentno
komisijo, izročila vladi spomenico,
odposlala še posebno deputacijo v
Belgrad, apelirala na vso javnost in
na vse korporacije, da se njeni akciji
pridružijo — sklicali so se poleg tega
tudi številni javni shodi v rudarskih
revirjih — v Trbovljah, Hrastniku,
Zagorju itd. — javni shodi se pa bodo
vršili v nedeljo tudi v Ljubljani, v
Mariboru, v Celju in sploh po vseh
važnejših krajih, da se pokaže Bel-
gradu, da je v tem skrajno opasnem
trenutku, ko proti Sloveniji resnična
pogibelj, vsa poštena javnost ene mi-
sli in ene volje.Nedeljski shodi morajo po impo-
zantni svoji udeležbi in složnosti iz-
pričati, da se belgrajska vlada moti,
ako misli, da je slovensko ljudstvo
pripravljeno prenašati do kraja vse
mogoče kaprice, vsa mogoča nasilja
in vsakojake špekulacije in eksploa-
tacije. Dosti je tega! Umreti nečemo!
Dajte rudarjem dela in kruha!

Vsi na shode, vsi v boj!

Ustavitev dela v rudniških revir-
jih je vznemirila vso pošteno javnost,
razburila do ogorčenosti vse zavedno
delavstvo in postavila naše razredne
organizacije pred težke naloge.
Naše organizacije so vsiljeni boj spre-
jele in šle takoj na delo, da branijo
ogrožen rudarski proletariat pred
pretečo katastrofo. Vse organizacije
so sklenile, da se mora voditi v to
svrhu energična vsestranska akcija.Povod ustavitvi je dala vlada, ki
je odpovedala vse dobave premoga
za železnice. To odpoved motivira
vlada s tem, da je premog pri TPD
predrag in da je treba cene premoga
znižati. Nedvomno pa tiče za tem še
druga špekulacije, katerim bomo
prišli na sled.Eno je pa že sedaj jasno: Da se
skuša z vseh strani valiti posledice
tega katastrofalnega čina na ramena
delavstva, to je rudarjev. Proti na-
kanam in igračkanjem peščice kapi-
talistov in korupcionistov mora de-
lavstvo nastopiti s takojšnjo nepopu-
stljivo akcijo.Delavstvo se skuša že danes pre-
variti, in sicer tako s strani TPD, ka-
kor s strani vlade. Gre za mnenje
javnosti, ki je na strani rudarjev in
ki ga hočeta TPD in vlada pridobiti
vsaka zase.

Celotno delavstvo, skupno z ru-

Delavska zbornica in rudarji.

Delavska zbornica za Slovenijo je
izdala naslednje poročilo:Dne 4. septembra t. l. je prejela
Trboveljska premogokopna družba
od prometnega ministrstva brzojavno
obvestilo, da je do nadaljnjega odpove-
dana nabava premoga iz vseh pri-
vatnih rudnikov. Družba je nato od-
govorila s tem, da je še isti dan od 15.
ure ustavila obrata v Hrastniku in
Kočevju, pridružujoč si, da ustavi delo
še v ostalih rudnikih, ako ne bi pri-
šlo v doglednem času do sporazuma
med njo in vlado.Na podlagi tega se je vršila v ne-
deljo, dne 5. t. m., izredna seja uprav-
nega odbora Del. zbornice. Upravni
odbor je izvolil iz svoje srede perma-
nentni odbor, ki je takoj naslednji dan
interveniral pri rudarskem glavarstvu,
velikemu županstvu, Trgovski in obrt-
ni zbornici ter g. ministru Puclju z
namenom, da dobi točna pojasnila o
vseh stvari, da opozori merodajne čit-
nitelje na obupen gmotni položaj, v
kojega je palmil nenadni ukrep na ti-
soče delavcev, in doseže pri njih, da
ukrenejo takoj vse, kar je potrebno v
zaščito bitnih interesov delavstva.Vlada je v sporazumu z ministrom
prometa sklenila, da odpove Trbo-
veljski premogokopni družbi vsako
nadaljno dobavo premoga, ker noče
znižati cen premoga kljub temu, da
je z redukcijami delavstva in z zmanj-
šanjem njegovih mezd znatno znižala
svoje režijske stroške. Na drugi stra-
ni pa hoče vlada izločiti vse posredo-
valne agente in družbe, ki zvišujejo
cene premoga in omogočajo korupci-
jo. Kakor je ta namen tudi z našega
stališča dober in umesten, moramo
vendar protestirati proti načinu, ka-
ko skuša vlada ta namen doseči. Dej-
stvo je namreč, da vlada o svojem ko-
raku ni jasno informirala javnosti in
zato je navidezno javno mnenje na
strani družbe. Udarac, namenjen
družbi, je zadel delavstvo: Na tisoče
rudarjev je bilo vrženih na cesto brez
zakonite odpovedi, nevedoč, ali bododarji, pa mora energično pokazati
javnosti, vladi in TPD, da tako ne
gre več dalje in da je potrpljenja
konec.Na poziv Strokovne komisije so
bili storjeni prvi koraki v smeri in-
tervencije pri raznih uradih in obla-
stih. Delavska zbornica je takoj po-
zvala upravni odbor na sejo, kjer so
se sprejeli važni sklepi. V Beogradu
se zgodi delegacija Delavske zborni-
ce, da na licu mesta, to je v resortnih
ministrstvih zahteva, da se začne v
rudnikih spet delati in ugotovi de-
janski stan. Na drugi strani se je po-
svetoval tudi odbor Strokovne komi-
sije o protestni akciji vsega delavstva
v Sloveniji. Sklicalo se je protestne
shode po vseh večjih industrijskih
krajih Slovenije: V Ljubljani, Mari-
boru, Jesenikah, Trbovljah, Zagorju,
Kočevju, Hrastniku, Celju, Črni, Gu-
štanju. Izdali so se letaki in poslala
so se navodila na vsestransko akcijo,
ki ne sme pojemati, marveč se nada-
ljevati in stopnjevati do uspeha.Zdramiti moramo delavstvo in ga
privediti v disciplinirano jako borbo!
Delavstvo mora vedeti, da ga jadiko-
vanje ne bo rešilo, marveč energičen
boj proti nečloveškemu ravnanju
špekulantov in korupcionistov. Naš
boj velja vsem, ki so povzročili to
katastrofo.mogli uveljaviti pravico do zakonite
odškodnine. Prizadeti pa so tudi naj-
širši srednji sloji obrtnikov in malih
trgovcev, ki so absolutno odvisni od
rudarskega življa.Komaj se je bilo posrečilo preskr-
beti delo brezposelnim, ki so bili pri-
zadeti po zadnjih redukcijah, se že
zopet pojavlja kriza, ki ne bo občutno
prizadela samo delavca, temveč vse
naše gospodarstvo. Povdariti je dej-
stvo, da je v rudarskih revirjih beda
na vrhuncu. Rudniško delavstvo se
nahaja vsled nizkih mezd v težavnem
gmotnem položaju. Življenske potreb-
ščine kupuje večinoma na kredit, se
zadolžuje, ne vé pa, kdaj se mu bo
boljšalo ekonomsko stanje v toliko,
da bo moglo pokriti svoje dolgove. In
končno ne smemo prezreti činjenice,
da bo družba v slučaju sporazumlje-
nja med seboj in vlado skušala doseči
pokritje svoje momentane izgube s
tem, da zniža delavske mezde.Delavska zbornica smatra za po-
trebno, da na podlagi teh ugotovitev
opozori vlado in vso javnost na ne-
varnost velikih krivic, ki prete de-
lovnemu ljudstvu, in na težke posledice,
ki bi jih mogel roditi obup tiso-
čev brezposelnih, ako v doglednem
času ne pride do zadovoljive rešitve.Delavska zbornica bo ukrenila
vse, kar je v njeni moči, da zaščiti de-
lavstvo in mu pribori povrnitev vse
škode na mezdah, povzročene vsled
nenadne protizakonite odpovedi. Paz-
no bo tudi čuvala nad tem, da v slu-
čaju znižanja cen premoga ne pride
do ponovnih redukcij na delovni sili
in plačah.Delavska zbornica pozivlja delav-
stvo v rudarskih revirjih, da ohrani
mirno kri, ker bo skupno z vsemi
strokovnimi organizacijami stala na
braniku delavskih interesov. O vseh
svojih nadaljnjih korakih bo informi-
rala rudarje in ostalo javnost potom
časopisja in na shodih, ki so se že in
se bodo vršili ta teden v vseh večjih
krajih Slovenije in na kojih bodo po-
dali referenti točna pojasnila v vsej
zadevi.

Držite se stare navade

in uporabljajte še nadalje davno preizkušeni

Pravi Franckov kavni pridatek.

Ta pocenjuje kavo, jo krepča in ji daje dober okus.
Tudi k žitu spada neobhodno Pravi Franck.

Naši shodi v trboveljskem revirju.

Trbovlje, 8. septembra.

V Trbovljah, Hrastniku in Zagorju so se vršili danes javni protestni shodi, na katerih so govorili naši sodruzi ter zastopniki narodno socialističnih organizacij. Shodi so potekali soglasno in so bili zgovoren dokaz discipline in solidarnosti. Navzoči so glasno zahtevali, da se mora pričeti čimprej z delom, pa bilo to trboveljski družbi in belgrajski vladi prav ali ne. Na shodih so govorniki poročali o dosedanjih akcijah Del. zbornice in delavskih organizacij v korist odpuščenih rudarjev ter o nadaljnjem delu in boju, ki ga bo treba toliko bolj energično voditi, kolikor bolj se bo vlada upirala rudarski zahtevi po delu in plači. Vlada se igra z delavsko eksistenco in Trboveljska družba tudi. — Rudarji in sploh vse delavstvo brez razlike, se bo borilo za svoj obstanek z vsemi sredstvi in do poslednjega moža.

Ti shodi so pokazali, da vlada med delavstvom popolna solidarnost in da bo to delavstvo v skrajnem slučaju znalo energično nastopiti.

Pred splošno ustaviteljo rudarsk. obratovanja v državi?

V listu »Die Börse« čitamo, da so privatne premogokopne družbe zadnje čase vsled angleškega štrajka prodajale državi premog po višji ceni in da hoče TPD predlagati sedaj vsem lastnikom privatnih premogokopnih družb v državi, da naj v znak protesta nenadno vladni odpovedi dobav ustavijo obratovanje v vseh privatnih rudnikih v državi. Če se ta namera izvede, bodo bližnje dni na cesti sploh vsi rudarji v državi, razven onih, ki delajo v drž. rudnikih. Sploh so navedbe v listu »Die Börse« zelo zanimive, v nekaterih pogledih naravnost senzacionalne. Tako n. pr. trdi ta list, da hoče vlada, odnosno ona skupina kapitalistov, ki jo vlada protežira, dobiti večji in večji vpliv v TPD, katera da je danes v rokah Srednjeevropske Länderbank. V tem grmu torej tiči zajec. Da se izpodrine eno kapitalistično skupino in namesti pri obsežnih železnih blaginjah Trboveljske družbe drugo, morajo rudarji na čisto, morajo stradati, morajo poginiti.

Pa se bo znal tudi rudarski proletarij postaviti po robu. Samo pazite!

Z zlomom vojne se je pri nas obrazovala meščansko-demokratska država. Z ustavo je ustanovljena oblika ustavne, parlamentarne in nasledne monarhije. Uveljavil se je princip polne politične demokracije. Buržuazija pa je ta princip izrabila za utrditev svojega popolnega razrednega gospodstva. Da očuva to, tudi ona danes razbija princip demokracije, a da to orožje v rokah proletariata vtopi, prikazuje demokracijo kot propalo, se odreka demokratskemu principu samouprave in poskuša demokracijo nadomestiti z diktaturo svoje misije si zavedajoče manjšine.

Ako je v interesu buržuazije, da zavzre princip demokracije, pa je v interesu delavskega razreda, da se temu orožju ne odreče.

II.

Kriza demokracije, kakor jo prikazuje meščanstvo, je prevara. Buržuazija pač izraža svoje razredno gospodstvo z parlamentarnimi sklepi, utemeljeno pa to gospodstvo ni v njih, temveč je oprto na moč izvenparlamentarne organizacije buržuazije na političnem, na gospodarskem in na kulturnem polju. Ta moč obseza vladne organe in samoupravna telesa, šolo, cerkev, tisk, in podvrže svojemu vplivu tako volilce kakor izvoljene poslance.

Skoraj je na ta način počela buržuazija istovetiti svoje razredno gospodstvo z demokracijo in državo. Samovlada parlamenta postaja samo zastor, za katerim se skriva neomejena diktatura kapitalizma. To gospodstvo in demokracija pa ni eno. Potem demokracije je pričel prihajati tudi proletarij do naraščajoče razredne moči. Zato je sedaj buržuazija politično demokracijo zavrgla. S tem pa je zavrgla samo sredstvo, s katerim je dosedaj izražala svoje gospodstvo, ni pa se odrekla ostalim koreninam svoje moči, svoji izvenparlamentarni organizaciji na političnem, gospodarskem in kulturnem polju.

Iz tega sledi, da je tudi proletarij slediti za nasprotnikom na bojno polje. Kot samostojna razredna sila ima organizirani proletarij izkoristiti demokratske naprave. — S. S. J., kot predstaviteljica stremjenja za realizacijo proletarskega razrednega gospodstva na znotraj in

napram mednarodnemu svetu, mora prevzeti nalogo, da to izkoriščanje izvede v kombinaciji njene akcije z onimi strokovnih, gospodarskih in kulturnih organizacij, da veze med njimi utesni in delovanje usmeri, tako, da bodo kljub različnemu udeleževanju postale izraz enega samega močnega razrednega gibanja.

Predpogoj vsake koordinacije pa je izvedba zdravili, močnih in v ideologiji proletarskega demokratizma izšolanih organizacij.

Z proletarsko demokracijo se bo postavila nasproti vladajočemu razredu nova razredna sila, ki bo sposobna in dovolj jaka za nadaljnjo vodstvo razrednega boja.

III.

Fašizem uporablja meščanstvo za izvedbo svojega cilja, zadušitev demokratskega parlamentarizma. Fašizem ni ideja, on je samo sluga meščanstva. Proti njemu se ne more boriti z idejnim orožjem. Proti njemu postavlja proletarij lastne obrambne organizacije, ki imajo pobijati fašizem z njegovim lastnim orožjem. Pri nas je to naloga UDR, katere organizacije je izpopolniti, ojačati in poglobiti.

Odprto pismo

na velikega župana Ljubljanske oblasti, gospoda dr. Baltiča.

Trbovlje, 5. sept. 1926.

Znano Vam je gospod veliki župan, da bojujejo trboveljski občani že več let boj za zakonito stanje v trboveljski občini, to je boj proti večnim gerentom in njih gospodarstvu. Trboveljski občani se čutijo daleč zapostavljeni za drugimi občani, ker njih volja ne pride do veljave kljub zako-

POZOR!

Opozorjate se, da eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„kijuč“

traja kakor štirje pari drugih. Kupite eden par in preprečite se. — Nogavice brez žiga „kijuč“ so ponarejene

Strankin pokrajinski zbor.

Mislil sodr. Grčarja k točki 3. dnevnega reda o strankinem položaju in smernicah bodočega dela.

I. Oblika današnjih evropskih držav je meščanski demokratizem. Demokratizem, t. j. izraz volje večine, je bilo orožje, ki ga je postavila buržuazija proti absolutizmu in fevdalnemu redu. V tem boju je zmagała, polastila se državnega stroja in organizirala novo državo na podlagi demokratskega parlamentarizma. Postavila je nov nauk o samovladi parlamenta kot v praksi privedeni samovlada ljudstva, pred katero se ima kloniti vsak posameznik državljan, vsaka skupina, vsak družabni razred. Izraz demokratske državnosti je meščanski demokratski parlament z parlamentarno vlado.

V razvojno dobo take države spadajo početki proletarskega razrednega gibanja in političen demokratizem je postal tudi sredstvo

proletarskega razrednega boja. Buržuazija je s pomočjo demokratizma postavila svoje razredno gospodstvo. Tudi proletarij stremi za tem, da si pridobi odločen glas v državnem stroju zaradi uresničenja svojih ciljev. V to svrhu se poslužuje istega orožja, kakršnega se je posluževala buržuazija pred svojo zmago napram absolutizmu. Zato buržuazija sedaj razbija orožje, ki ga je skovala sama. Danes govorimo o bankrotu demokracije in dejanski se ta kriza izraža v slabosti na demokratsko parlamentarni državi nastalih meščanskih vlad, ki se zelo redko opirajo na enotno voljo večine, temveč so izraz kompromisov med socialno si nasprotnimi silami: malo stabilne koalicijske vlade ali pa med parlamentarnimi frakcijami lavirajoče manjšinske vlade. Enih in drugih znak je slabost.

Jack London:

Železna peta.

(Socialni roman. Prevel I. V.)

(Dalle.)

Z delavci je živel v tovariških odnošajih in bil domač v mnogih rodbinah. Bil je pri takih prilikah uslužen in to mu je bilo v kratkočasje in raziskovanje. Ko se je vračal domov, je bil razigran in je dobesedno brbljal o nešteti svojih najnovejših dogodkih. Bil je popoln znanstvenik.

Nikakor mu ni bilo potrebno, da bi kaj delal, ker Ernst je zaslužil s svojimi prevodi dovolj, da smo vsi trije lahko živeli. Ali oče je moral slediti svojemu priljubljenemu fantomu in soditi po delu, ki ga je opravljal, je bil to proteičen fantom. Nikdar ne pozabim tistega večera, ko je prinesel domov svojo krošnjo, obstoječo iz travov za čevlje, naramnice, pa tudi ne trenutkov, kadar sem šla v trgovino, da nakupim nekatere kolonialne stvari, on pa je čakal na me. Zato me pozneje ni presenečalo, ko je cel teden opravljal pri gospodarstvu nam nasproti pošte postreška. Bil je zaposlen kot nočni čuvaj, prodajal je na ulicah krompir, lepil je etikete v neki trgovini za konzerve, bil raznašalec v neki tovarni za lepenske, nosil je pri nekem oddelku družbe za gradnjo cestne železnice vodo. Pridružil se je ravno društvu pomivačev, ko je ono bankrotiralo.

Najbrže ga je primer škofa, kar se tiče obleke, vzpodbujal, ker je nosil cene bombazeve srajce in hlače opasane z ozkim pasom. Ali pri vsem tem je vendar ohranil navado prejšnjega

življenja in prišel k večerji vedno lepo oblečen.

Povsod, kjerkoli bi bila z Ernstom, bila bi srečna. Ali očetovo veselje pri teh naših spremembah razmerah je mojo srečo povečavalo.

»Ko sem bil fant«, je govoril oče, »sem bil zelo ukažljen. Hotel sem doznati postanek in zvezo vseh reči. Zato sem se tudi lotil fizike. In še danes sem ravnotako ukažljen, kakor v mladosti, in ta želja po nauki je, ki mi ustvarja življenje dragoceno.«

Včasih je poskušal svojo srečo na zapadu tržne ulice, v kraju trgovin in gledališč, kjer je prodajal časopise, opravljal posel kašipota in odpiral vratica kočij. Tam se je nekega dne srečal z Wicksonom, za katerim je zaprl vratica. Z veliko veselostjo nam je pripovedoval dogodek tistega večera.

»Wickson me je ostro pogledal, ko sem zaprl za njim vratica in zamrmral: »Naj bom proklet, Natančno tako je rekel. Njegov obraz je bil rdeč in bil je tako zmeden, da je pozabil dati napitnino. Ali moral si je kmalu opomoči. Zakaj kočija še ni bila petdeset korakov proč, ko se je obrnila in obstala pred mano. Wickson se je nagnil iz okenca.«

»Profesor«, je rekel. »To je preveč. Kaj naj storim za vas?«

»Zaprl sem vratica za vami,« odgovorim. »Zato se daje navadno desetica.«

»K vragu,« je zasopihal. »Mislim nekaj resničnega.«

Mislil je gotovo resno — glas vesti ali takega nekaj; in tako sem za trenutek premišljal.

»Mojo hišo mi vrnite,« sem rekel, »in moje akcije v Sierra predilnici!«

Oče je obmolnil.

»Kaj je odgovoril?« vprašam z napetostjo.

»Kaj naj odgovori? Nič. Ali jaz sem rekel:«

»Upam, da ste srečni.« Pogledal me je čudno.

»Povejte, ali ste srečni, vprašam?«

Ukazal je kočijažu, naj vozi in se je odpeljal z divjo kletvico. In ni mi dal desetice, še manj pa moje hiše in moje premoženje. Kakor vidiš, dušica, da vedno spremljajo prigodno kariero tvojega očeta razočaranja.«

In tako je ostal oče v Pell ulici, ko sva midva z Ernstom odšla v Washington. Do odločilnega konca je stari običajni red izginil in odločni konec je bil bližje, kot sem si mogla misliti. Zoper vsa pričakovanja se socialističnim poslancem v kongresu ni delalo zaprek. Zasedli so nemoteno svoja mesta. Vse je šlo gladko in smejala sem se Ernstu, ko je označil to kot slab predznak.

Naša sva naše socialistične prijatelje zaupljive, optimistično se zanašajoče na svojo moč in v to, kar imajo izvršiti. Nekateri od kmečkih zvez, ki so bili izvoljeni v kongres, so pomnožili našo moč in skrbno izdelan delovni program je bil podan skupno. Ernst je glasoval zvesto in s poudarkom, ni pa se mogel vzdržati, da bi tu in tam pripomnil:

»Ako bo trebalo udariti, spomnite se me, da so kemične miksture boljše nego gola pest.«

Nemir se je začel še le s »kmečkimi zvezarji« v raznih državah, katere so pri zadnjih volitvah pridobili. Bilo je ducat držav, ali izvoljeni poslanci niso mogli nastopiti svojih mest. Stari poslanci so se protivili odložiti svoja mesta. Bilo je zelo priprosto.

nu in ustavi. Trboveljčani imajo samo dolžnosti, nikakor pa nobenih pravic. Trbovlje nima že od leta 1918 legalno izvoljenega občinskega zastopa. Zadnje volitve so se izvršile l. 1912, pri teh volitvah izvoljen občinski zastop je vodil posle do prevrata, to je do oktobra 1918. Če se je kdo oddahnil biča Habsburških tiranov, so bili to gotovo Trboveljčani, ki so z veseljem pozdravili novo državo, v nadi, da so se vendar otreli mačehi Avstrije in postali svobodni narod, vsaj v toliko, v kolikor je to po zakonu in ustavi mogoče. A doživeli so kruto prevaro. Takoj ob prevratu je postavila vlada gerenta, ti gerenti so se potem menjavali, tako da smo imeli tekom teh 8 let devet gerentov, t. j. vsakih 9 mesecev novega.

Vsak gerent je ob natopu izjavljal, da je zato prišel na to mesto, da izvede volitve. Vendar in na to obljubo kmalu pozabil in se je pridružil onim, ki so iskali vzrokov, da onemogočijo volitve, bodisi iz osebno egoističnih ali zagrizeno strankarskih razlogov. Ko so pa trezni občani, kojim je bil blagor občine in občanov pri srcu, videli, da se nič ne giblje in pripravljajo za volitve in so nevoljni pričeli protestirati proti takemu zavlačevanju in proti gerentstvu, je vlada vsakokrat obljubila, da bo razrešila gerenta in poslala drugega, da pripravi vse za izvedbo volitev. In ta igra se je ponavljala skozi vsa leta. Šele lansko leto v oktobru je vlada ponovno imenovala 30 sosvetnikov iz vseh slojev občanov in imenovala za gerenta g. Voduska, šolskega ravnatelja v pokoju, z izrecnim povdankom, da je to volilni sosvet in da so volitve razpisane za dne 28. marca 1926. Vsi poštteni občani so se tedaj oddahnil, saj je bilo vse občinsko gospodarstvo v popolnem zastoju. Jasno je, da noben gerent nima tiste volje do dela in zaslonbe kakor izvoljen župan z izvoljenim odborom.

Kajti vsak gerent samo čaka, kdaj ga bo vlada odpoklicala, in mu zato ne kaže, podvzeti kako važno in koristno stvar, četudi bi sam želel. Na interpelacijo, zakaj se to in ono ne izvrši, odgovori: to naj izvrši občinski odbor. Ta odgovor se ponavlja kot amen v očenašu. No, klub nejevernosti zagrizencev, so se volitve dne 28. marca t. l. vendarle izvršile in znano vam je, kako so izpadle. Namreč tako, kot je bilo pričakovati: trezno in pošteno delavstvo je zmagało. Kako tudi ne. Saj štejejo Trbovlje 95 odstotkov delavstva. Do tu je torej stvar popolnoma v redu — še celo po atrdilu merodajnih faktorjev. Dne 8. aprila t. l. so se pa izvršile volitve župana in obč. svetovalcev, ob navzočnosti srezkega poglavarja. Izvoljeni so bili pri tej priliki s. Ignac Sitar za župana, s. Vinko Grabner za prvega svetovalca, tri mesta obč. svetovalcev so dobile druge nedelavske stranke, in sicer je ta mesta delavstvo prostovoljno odstopilo, 9 mest v občinskem starešinstvu je pa samo zasedlo. Da bi kaka druga stranka bolj lojalno postopala, če bi dobila od 37 odbornikov 23, dvomimo; prav gotovo bi ne bilo nobene meščanske stranke, ki bi dala delavstvu samo en glas, če bi dobila takó večino kot jo je pri nas dobilo delavstvo.

Mi smo to storili, da damo tudi drugim strankam priliko sodelovanja in kontrole. Takoj drugi dan pa smo slišali od strani delavskih neprijateljev, da je prvi svetovalec komunist, da je večina starešinstva komunistična itd. Kljub temu, da vedo vsi, da so imeli komunisti pri volitvah svojo listo in da se je bila ljuta borba med Združenim delavskim listom in Delavsko kmečko listo ali blokom. Ti delavski neprijatelji so povdarjali pred volitvami, da je Združen delavski list, lista Kristanovcev in Korunovcev, izdajalec proletariata, itd. ker so računali, da bo lista propadla. Po volitvah so pa postali delavci komunisti, ker se nas je hotelo pri Vas gosp. veliki župan oblatiti. Dobili smo utis, da ste nasedli tem časopisnim vestem in zahrbtnim intrigam.

Gosp. veliki župan! Odkar se je oglasila pri Vas deputacija zaradi potrditve izvoljenih, je že minulo tri mesece. Ob tej priliki ste zatrjevali, da

ni nikakega ugovora proti volitvam in da so se izvedle popolnoma po zakonu. Na vprašanje, kdaj bomo potrjeni, ste obljubili, da bo stvar rešena v teku 48 ur! Od takrat je že minulo tri mesece, a cela zadeva še vedno čaka rešitve! Kaj je z Vašo besedo, gosp. veliki župan?

Veliki župan! Verjemite, da je to Vaše postopanje kvarno in da jemlje čuvarju zakona ugled. V koga naj še državljani verujejo, če ne v najvišje postavljene funkcionarje, za katere bi moral biti zakon, steber države, svet. Zato zahtevamo, da Vi, veliki župan, storite svojo dolžnost, da se to protustavno in protizakonito stanje v Trboveljski občini enkrat neha, da pride do rednega gospodarstva in da se uveljavi neokrnjeno načelo občinske samouprave, ker v nasprotnem slučaju se bo začela združena ponovna borba proti gerentom in njihovemu gospodarstvu.

Za Klub občinskih odbornikov Združene delavske liste:

Pliberšek Franc
tajnik.

Iv. Krušič
predsednik.

(Opomba: Prosimo vse slovenske časopise za ponatis gornjega pisma, seveda one, ki se ne strinjajo z protustavnimi razmerami v obč. samoupravi.)

Čestitke.

Na sedanjem zasedanju Društva narodov je govoril tudi naš delegat Jovanović, ki je »sijajno« zagovarjal znano jugoslovansko tezo proti podelitvi begunskega posojila Bolgarski. Ta svoj »sijajni« zagovor je oprl na modro trditev, da je Jugoslavija proti posojilu zgolj zaradi tega, ker želi, da se sklene tudi za Balkan posebna Lacarnska pogodba. Logika tega govora je precej pešala in Wandervelde, Briand in Chamberlain, ki niso ravno od včeraj, so se tej Jovanovičevi bistroumnosti divili in so tej svoji zadivljenosti dali takoj primerni izraz s tem, da so govorniku čestitali, češ, da kažejo Jovanovičeve izjave znaten preokret v smeri miroljubne politike na Balkanu, le to da jim ne gre v glavo, čemu se potemtakem naša vlada protivi intenziviranju železniških prog v drugih balkanskih državah.

Te čestitke so bile pristno diplomatske naravi in štila in v zunanjem političnem delovanju Brianda in Chamberlaine je mnogo takih in enakih nedoslednosti, vendar je vredno, da se ta diplomatska »gaffe« našega diplomata zabeleži, saj je menda baš spretnosti naše diplomacije pripisovati, če so v zadnjem času zunanjih političnih akcij Ljapčeve krvoločne Bolgarske znatno poskočile. Da je Wandervelde dal modro in dobro obetajočo Jovanovičovo izjavo celo protokolirati, je tudi v redu in ima, bogme, svoj poseben pomen.

Naša diplomacija vrši izborni svoj posel celo pod velečastnim predsedstvom gospoda Ninčiča.

Tej in tako velezaslužni in modri diplomaciji bo sedaj menda častital še stari Pašić.

Sprejem Nemčije v Zvezo narodov.

Nemčija je bila torej končno sprejeta v Zvezo narodov. Pozdravila sta ta sprejem Beneš in Ninčič, in nemška delegacija je že v Ženevi, da slovesno vkoraka kot polnopravni član društva narodov v razkošne dvorane Zvezine palače. Nemčija je dobila svoj sedež v glavnem svetu, in je s tem končno tudi zaključen težki spor za sedeže. Pravijo, da se s tem začenja nova doba miru in procvita za evropske narode. Tudi mi si želimo miru, dela in blagostanja, vendar bodo dogodki kmalu pokazali, ali preveva v kapitalističnih državah resna miroljubna volja, ali gremo nasproti dolgi dobi sprave ali pa novim še hušjim vojnjam.

ZIKA

je najboljša žitna kava!

Iz stranke SSJ.

Opozarjamo ponovno vse krajevne organizacije SSJ, da prigrisajo vsaj do srede dne 15. t. m. pokrajinskemu odboru svojo udeležbo na strankini konferenci, ki se bo vršila v nedeljo, dne 19. t. m. v Celju, ker bi sicer ne bilo mogoče poslati pravočasno vabil izvoljenim udeležencem. Upravnemu odboru je sporočiti tudi do istega dne posebne predloge in nasvete.

Vsekakor toplo priporočamo, da se konference udeleže vse organizacije, ker ima konferenca v tem najvažnejšo nalogo, da se organizatorično prenovi ter vrne k bolj aktivnemu razrednemu političnemu boju. Na vseh koncih in krajih nas čaka polno dela, ki se ga po težki krizi sedaj s svežimi in neustrašeni silami lahko poprimemo.

Iz kraj. organizacije SSJ v Maribru. V torek, 14. t. m. se vrši v Ljudskem domu sestanek vseh strankinih članov. Na dnevnem redu so predpriprave za kongres naše stranke v Celju in volitve delegatov. Obisk je za člane obvezen. — Odbor.

Omladinski socialistični pokret

Na posebni konferenci v Amsterdamu, ki se je vršila nedavno, so razpravljali zastopniki Socialistične omladinske internacionale in Delavske sportne internacionale o potih in sredstvih za tesnejše sodelovanje teh dveh delavskih mednarodnih organizacij. Socialistično delavsko internacionalo je zastopal Krispien. Konferenca je končala z delom v popolnem soglasju obeh skupin, da je več skupnega dela v interesu socialistične propagande in vzgoje med mladino potrebno, in da bo večja kooperacija v korist organizacijama.

Tako je prav. Ogrska vlada bo izpustila proslulega falsifikatorja francoskih frankov, princa Windischgrätza iz zapora in ga poslala v sanatorij, češ, da je sanatorija bolj potreben kot zapor. Tako je prav. Windischgrätzove prisotnosti v zaporu se namreč stalni jetniki, ki so večinoma le navadni proletarski tatovi močno stramejejo. Zdi se jim, da Windischgrätz ne spada v njihovo pošteno družbo.

Dnevne novice.

V radikalni stranki vre. Pašić se namreč bliža Cavtatu in s tem Belgradu, pa ni vrag, da bi se sveta jugoslovanska zemlja ne tresla. Izgleda, da bo topot stari Zaječarin temeljito obračunal s svojimi radikalnimi somišljeniki, ali vsaj skušal obračunati. Zato je skrbni Uzunović močno vznemirjen in je od samega vznemirjenja pozabil povedati še enkrat, da je vse dobro in vse prav. Huda prede tudi Maksimović, kateri že ne ve več, kako in kaj in čemu se je Nastas Petrović vrnil v radikalno stranko in zakaj tišči sedaj v njegovo ministrstvo za notranje stvari kakor kozel na vrt. Če so že sedaj redovi v radikalni stranki tako zrahljani, kaj bo šele, ko se Pašić resnično pojavi v Belgradu, morda celo v spremstvu svojega po nedolžnem oklevetanega sina Radeta. Naša politična situacija se je začela na vsak način resno reševati, in če pojde v tako brzem in resnem tempu naprej, bomo prihodnje leto že vedeli, ali je Pašić že zdrav, ali so se radikali kaj skregali, ali je Uzunović še vedno dobro in ali se bo vobče še kdaj sklicala narodna skupščina. Naša državna, vladna in narodna stvar je v najboljših rokah in nam ni treba imeti nobene skrbi.

Proračun je previsok, je rekel celo Pašić in s tem stopil tudi on v vrste opozicionalcev. Če se bo vodila opozicija proti vladnemu proračunu s Pašićem na čelu, je zmaga gotova. Stari Pašić se je na vsak način na svoja siva leta proslavil tudi kot dober humorist.

Potegon. Uzunović je na Bledu izjavil novinarjem, da se morejo draginske doklade drž. nastavljenecem še povišati — ako se zniža državni budžet. To izjavo je lahko dal brez

Dobrota in okrepcava

Vsako novo umivanje z Elida-Shampooom je novo, prijetno iznenađenje.

S svežostjo in vonjavo oživiljeni živci glave obude dobro voljo in povečajo delovno sposobnost.

Elida-Shampoo očisti ne samo lase, ampak tudi kožo na glavi, prepreči tvoritev prhljajev in Vas tako reši jako nadležnega zlega. Lasje postanejo mehki in voljni ter se dajo lahko počesati.

Rabite torej vedno

ELIDA
SHAMPOO

Jugoslov. d. d. Georg Schicht, Osijek, Oddelek »ELIDA«.	
Pošljite mi brezplačno originalni zavojček Elida-Shampoo 4/1/	
Ime:	
Naslov:	

Prosimo, da vtaknete ta odrezek v kuvertu, katero naslovite kot tiskovino.

strahu za bodočnost, saj je vedel, da se budžet še dolgo ne bo znižal in da je baš iste dni ministristvo financ izdalo tolmachenje, po katerem se smatra redukcija uradniških dokladov za definitivno. Gospod Uzunović je vsekakor z ono svojo izjavo pokazal, da se dobro razume vsaj na potegavščine.

Volitve v Trgovsko in obrtno zbornico. Zagabi se resnemu človeku, če opazuje tak volilni boj, kakršen se bije sedaj za Trgovsko in obrtno zbornico za Slovenijo v Ljubljani. V vsem boju čitamo skoro samo jeremijade o spletkah, o intrigah, opravljanje in obrekovanje. In tak volilni boj vodi med seboj elita buržuazije v Sloveniji. Namesto programov — babje zmerjanje, to je volilna poralo strank, ki pravijo, da so politično izobražene, zrele, napredne in ki hočejo rešiti »slovensko« obrt in industrijo s centralizmom ene z avtonomizmom. Mi nimamo na teh volitvah direktnega interesa, dasi nvidevamo, da je gospodarstvo v Sloveniji nedvomno zaradi nerodne državne gospodarske politike, ki so jo uvedli radikali in demokrati, v težkem položaju. Delavstvu namreč tudi ne more biti vseeno, če se uničuje pri nas industrija, ne more mu biti vseeno, če je preobloženo z direktnimi in indirektnimi davki, toda boj proti vsem tem nedostatom se more voditi le z gospodarskim programom, ne pa z obrekovanjem in denuncijacijami, ne s fopanjem in demagogijo, ker le zdrava gospodarska načela splošnega interesa, so podlaga dobremu narodnemu gospodarstvu. Teh dobrih strani volilni boj v Trgovsko in obrtno zbornico nima. Razmišljal sem te dni o teh volitvah, pa sem jasno uvidel, da je ta metoda volilnega boja pri nas navadna. Vse meščanske stranke vodijo tu-

di politične boje po isti metodi in zaradi tega se prav nič ne čudim, če so zadnja leta zanesli gotovi elementi iste načine političnih bojev tudi med delavstvo. Iz teh volitev se mora delavstvo le učiti in spoznavati, kako silno je pokvarjena tudi buržuazija v Sloveniji. V volilnih bojih se najbolj pokaže gnoloba teh strank, ki bodi nam v resen opomin, da se mora delavstvo vrniti k programatičnemu političnemu delu ter opustiti vsakršne bedaste osebne boje, da ostanemo edino resna programatična stranka, ki bo lahko s svojo zdravo politično izobrazbo ustvarila predpogoje za resno delo in politični vpliv proletariata.

Kongres pravnikov se vrši v Ljubljani. Udeležba je prav velika in tudi predlogov ne manjka. Naše pravo naj bi se preosnovalo, zakoni izenačili — mnenja o tem so pa presneto različna, in kar je najhujše, večinoma silno reakcionarna. Pravna veda in praksa je v drugih kulturnejših državah zadnja leta močno napredovala, in se zlasti v pogledu smrtne kazni, žalitev dostojanstvenikov, kriminalistike, svobode tiska in zborovanja itd. močno podemokratila in počlovečila. Le pri nas tičimo še v mračnem mišljenju, da more drakonično, z nekim navideznim zakonitim pravom utemeljeno nasilje rešiti nas vseh težav. Ta pravniški kongres bi moral, če bi hotel prav začeti svoje delo, najprej protestirati proti splošni nezakonitosti, ki je postala že nekaka osnovna pravniška praksa. Zahtevati bi moral nadalje ukinitve zakona o Zaščiti države, novega tiskovnega zakona, smrtne kazni in drugi čedni kup zakonov in sodnijskih tolmačenj, ki že niso več pravo in zakon. Pomagati bi moral zanesti tudi v naše sodstvo one moderne izkušnje in dognanja, ki se zmagovito uveljavljajo v vseh res kulturnih državah.

Kongres hišnih posestnikov se je vršil v Ljubljani in na njem so se eksploatirani in dobrasrčni hišni posestniki izbesedili tako, da so za neki čas lahko mirni in potolaženi. Za pomoč so privlekli iz nemškega Dunaja tudi nekega zastopnika dunajskih hišnih posestnikov, ki so, kakor znano, istotako veliki reveži. Ta Dunajčan je predaval o pogibelji, ki preti hišnim posestnikom vsled socialistov, ki jih hočejo menda natakni vse po vrsti na kol, njihove hiše pa zažgati itd. Na vsak način so pa naši hišni posestniki s pritegnitvijo dunajskega zastopnika pokazali, da se v borbi za svojo sveto pravdo oklenejo, če treba, tudi sovražnih Nemcev in ne vidijo v tem nobeno izdajstvo, kar je sicer tudi prav in v redu, saj so vsaj v tem pogledu postali bolj internacionalni, bolj socialistično razpoloženi. Vse so povedali hišni posestniki na svojem kongresu, le to ne, kam naj pojdejo delavci in siromašni sloji in kako naj plačujejo visoke najemnine, če se zakon o zaščiti najemnikov ukine — in če so siromašni sloji tudi ljudje, ki imajo pravico do borne strehe, da ne pocepajo pod šotori ali pa kar pod milim nebom. Če bi bili še to povedali, pa bi bili lahko napisali, da so hišni posestniki tudi ljudje.

Dejanj si žele delavske mase in ne samo besed, pravi »Jutro« v poro-

čilu v protestnem shodu v Trbovljah proti ustavitvi rudniškega obratovanja. To pravi namreč ono »Jutro«, ki bo v slučaju, da se razjarjeni delavci res lotijo dejanj, prav izkričalo svoj anatema nad rušilci države in svetega kapitalističnega reda in po veličevalo modre odredbe zakona o zaščiti države. »Jutro« hoče dejanj, naj pove samo kakšnih dejanj?

Otrok se odda. V »Taboru« smo čitali inserat, da odda siromašna mati 20-mesečnega, zdravega otroka za svojega dobrih ljudi. Ponudbe pod »Dečko«. O bog! Koliko tragedije je v tem inseratu; kakor da čujemo, kako se nesrečni materi trga srce, kako si želi in ne želi, da bi jej vzeli in ne vzeli otroka! Mati joka, in proklinjamo, kajti človeški red, v katerem morajo nesrečne matere prodajati potom inseratov svoje otroke, zasluži le najstrašnejše prokletstvo in najinfamnejši konec.

55 socialistov je bilo nenadoma zaprtih v Budimpešti, ker so sklicali javen shod in na tem shodu povedali, da niso s Horthyjevim režimom zadovoljni. Baš ko je moralo teh naših 55 sodrugov v zapor, misli oblast izpustiti »narodn. junaka« princa Windischgrätza. Windischgrätz bo šel v sanatorij, socialisti pa v zapor. Kakopa. Zaporji so za poštene ljudi, in ne za knežje narodne falzifikatorje. Horthy drži očividno zelo močno na svojo reputacijo.

Cankarjev »Hlapec Jernej« v nemškem prevodu. Graški »Arbeiterwille« je pričel objavljati Cankarjevega »Hlapca Jerneja« v nemškem prevodu dr. Jože Glonarja. Že iz dosedaj objavljenega dela je razvidno, da je prevod dovršen lep, da ne izgubiva ta naša umetnina v prevodu niti na izrazoslovju, niti na svojstvenem Cankarjevem štilu. Prevod izide prav gotovo v knjigi in uverjeni smo, da bo izval tudi v nemških literarnih krogih veliko zanimanje.

Novinarska solidarnost. Mariborski urednik »Jutra«, dr. Reisman, ki je eden najposobnejših slovenskih novinarjev in obenem odlični pravnik, je naznanil mariborskemu novinarskemu klubu, da je pripravljen braniti vsak čas brezplačno vsakega novinarja, ki bi bil tožen po novem drakoničnem tisk. zakonu. Vredno je javno zabeležiti to lepo gesto cenjenega tovariša, ker kaže pravo, nesebično razumevanje poklicne solidarnosti, ki je spričo omenjenega tiskovnega zakona toliko bolj potrebna. To dela obenem čast i sami novinarski sekciji, ki je sicer ena najmlajših poklicnih organizacij v Sloveniji, ki se pa bolj in bolj razvija in v pravem duhu konsolidira. Dr. Reisman je otvoril v zadnjem času svojo odvetniško pisarno v Mariboru v Gregorčičevi ulici št. 22. Tudi privatne stranke bodo našle v tem odličnem pravniku zanesljivega svetovalca in izbornega branilca.

Nastavitvene takse. Delavska zbornica sporoča: Ker so prihajala na Delavsko zbornico vprašanja glede nastavitvene takse zasebnih nameščencev, se je obrnila na finančno delegacijo v Ljubljani ter sprejela od nje sledeče pojasnilo: Pristojbini po tar. post. 40 v zvezi s § 16 zakona z dne 9. februarja 1830 drž. zak. št. 50, odnosno z dne 13. decembra 1862

drž. zak. št. 89 podlegajo načeloma vse odemske službene pogodbe, ako so polistinjene. Vendar za polistinjene ni potrebna fomena pism. pogodba. Za pristojbinsko obveznost tudi enostranska pravna listina (nastavitveni dekret, volilni protokol 8), čeravno je podpisana le od službo-dajalca. Kjer službena pogodba sploh ni polistinjena, seveda tudi ni pristojbinske dolžnosti. Glede trgovskih nameščencev pa določa § 6 zakona o trgovskih pomočnikih z dne 16. januarja 1910 drž. zak. št. 20, da pismene zabeležke, ki jih daje službo-dajalec službojemalcu po sklenjeni ustni pogodbi o njegovih pravicah in dolžnostih in službene pogodbe, če niso podpisane, ne tvorijo pristojbini podvrženega polistinjena pogodbe. Kjer pa so te zabeležke podpisane ali kjer sklenejo trgovski nameščenci s službo-dajalcem pismeno službeno pogodbo, morajo seveda plačati pristojbino po t. p. 40 cit. zakona. Ali je namestitev začasna ali stalna, je za pristojbinsko dolžnost brez pomena, temveč vpliva le na odmero podlago v zmislu § 16 cit. zakona.

Maribor.

Izobraževalni tečaj za delavstvo v Mariboru. Po načrtu, ki se je razpravljal na kulturni konferenci dne 29. avgusta t. l., se bodo pod vodstvom »Svobode« v kratkem začeli splošno izobraževalni in nekateri strokovni tečaji. Tečaji se bodo vršili ob večerih po 2 uri, oziroma 3 predmete — dvakrat, do trikrat na teden in bodo trajali več mesecev. urnina bo zelo nizka, 2—3 Din; deloma brezplačno. Razen praktičnih predmetov, kakor matematika in fizika, se bodo tudi predavalo iz zgodovine, zemljepisja, naravoslovja, dušeslovja in drugo. Posebni kurzi bodo za risanje, pravopisje, stenografijo, strojepisje in drugo. Natančen program še priobčimo. Kdor se za te tečaje zanima, naj se že sedaj javi z dopisnico ali ustmeno pri prof. I. Favačju v gimnaziji in naj navede natančen naslov, da ga povabimo na prvi sestanek.

Nova vas pri Mariboru. V sredo, 8. t. m. je bil občni zbor stavbne zadruge, ki so jo ustanovili delavci in drugi, da si zgrade male hišice, kakor oni železničarji na Teznu, onstran železniške proge. Radi zemljišč bodo stopili v dogovor z veleposestnikom Scherbaumom, ki jim je nekako že obljubil, da bo prodal zemljišče po ugodnih pogojih. Ko bomo že kaj več dosegli, bomo še poročali.

Stavbno gibanje na Teznu. Onstran železnice so si železničarji že zgradili okrog 5 malih hišic. Imajo zadruge, v kateri se vsak član obveže, da bo sam s svojimi rokami delal vsaj 40 ur. Tako jih je sedaj okrog 20 članov, ki drug drugemu pomagajo in stvar gre lepo naprej. To je pravi temelj socializma. Posnemajmo te delavce tudi v drugih občinah. Delavec.

Orožne »vaje« Irgoličeve strokovne organizacije. V sredo na praznik je imela »Orjuna« nekje v Orehovi vasi svojo veselico, za katero je delalo »Jutro« in tudi »Tabor« cel teden »štimgungo«. Da ni bogve kakšne privlačnosti pri naših fašistih, ki bi sicer zelo radi posnemali Italijane, je znano — saj se jih vse izogiblje, kar je poštenega. No, da je orjunska veselica na kmetih uspeša, je vsekakor dokaz, da so se zvečer vračali »Orjunci« z krvavimi glavami v Maribor. Morda bodo tajili, da so jih kmečki fantje nabunkali. Če jih pa niso, tedaj so se pa sami, kar je še toliko slabše! Ali pa so morda imeli le orožne vaje? Sicer se tudi govori, da

je prišla »Orjuna« s Sokoli navzkriž. Škoda bi res bila, če bi se demokratski otroci zruvali med seboj!

»Jutrovi« uredniki ne znajo nemško čitati, sicer ne bi bilo mogoče, da bi take kozle streljali. Pred kratkim je poročalo »Jutro«, da je avstrijska vlada uvedla kot obligaten učni predmet plavanje za šolsko dečo. Sicer je tudi mogoče, da se je »Jutro« nalašč zmotilo. Avstrijska vlada je ravno tako malo dovzetna za moderna vprašanja, kot je naša, ampak gornji sklep je napravil dunajski mestni šolski svet, ki mu predseduje sodrug Glöckel, ki je po poklicu šolnik in bi se marsikaj Pribičević za potrebo lahko šel k njemu učiti, kaj je moderna šola. »Jutro« pa ima raje avstrijske klerikalce kot pa socialiste. Če bi gospod dr. Rintelen učil otroke plavati, tedaj bi plaval najbrž rakovo pot!

Vinsko trgatve v Studencih priredi DTE »Svoboda« dne 18. sept. v gostilni Majhenič. Čisti dobiček je namenjen za zgradbo nove telovadnice. Odhod od gostilne Stecher k veseljenemu prostoru. Na čelu vozi voz s pastirji po koroškem običaju. Stajarski plesi in bitka s konfeti je na dnevnem redu. Izvršujoči in podporni člani plačajo 3 Din vstopnine, ostali 5 Din. Začetek veselice ob 7. uri. Društvo vabi vse delavce k udeležbi, ker gre za postavitev telovadnice, ki nam je v Studencih zelo potrebna. — Stavbni odsek.

Celjske novice.

Občinska seja mestnega občinskega sveta je bila preložena. Nekateri pravijo, da vsled tega, ker se nekaterim občinskim odbornikom ne ljubi v vročih dnevih posedati v občinski posvetovalnici.

Občani pazite kaj pripravljajo klerikalni in ponemčurjeni občinski očetje v občini okolica Celje. Upeljati hočejo krivični davek na stanovanja. Po tem bi bili prizadeti v prvi vrsti ravni sloji, to so delavci, mali kočarji in pa obrtniki. Ta davek hočejo upeljati vsled tega, ker se bojijo obdavčiti bogataše — tovarnarje, veleposestnike in pa trgovce. K stvari se še povrnemo ob priliki občinskega proračuna.

Proslave se pri nas raznujejo vedno na posebno slaven način, tako vsaj poročajo meščanski listi »Jutro«, »Slovenec« itd. Nobeden od njih pa ne pove, kako slavnostno jih praznuje delavstvo, ki je danes na plo izstradano, razstrgano, brez stanovanj. Z eno besedo tako slavnostno razpoloženo, da bi najraje poginilo.

V jeseni bomo dobili gerenta, ravni župan občine okolica Celje. Kakor se sliši baje vsled tega, ker se klerikalno-nemškutarska večina ne čuti dovolj močno, da bi sestavila občinski proračun za prihodnje poslovno leto. Bomo videli.

Konstatiramo, da nam je uredništvo »Nove Dobe« do danes ostalo dolžno odgovor na vprašanje, kateri sodrugi so bili v oni skupini socialistov, ki so pred enim mesecem izizivali na celjskem kolodvoru Orjunaše. Če ne dobimo v prihodnji številki »N. D.« točen odgovor bomo smatrali, da je uredništvo »N. D.« takrat lagalo.

Ilirija : Slovan 5 : 1 (4 : 1). Prošlo nedeljo se je odigrala v Ljubljani finalna pokalna tekma ljubljanskega okrožja. Za to tekmo sta se kvalificirala SK Ilirija in SK Slovan. Ilirija je nastopila v tej tekmi z nekoliko mladimi močmi, ki so se pa obnesle dobro in nekatere so celo v znanju prekašale svoje vrstnike iz I. moštva. Slovan je pokazal svojo pravo borbenost in ambicijo. V prvem delu igre je bil celo enakovreden nasprotnik Iliriji, toda v drugi polovici ni več vzdržal tempa. Pri zmagovalcu je ugajala napadalna vrsta, pri Slovanu pa oba branilca. Vratar Škofič je branil slabo svoje svetišče.

Naročajte in širite »Del. Politiko«!

ČEMU VEDNO TOŽITE

o pokvarjenem železcu, edini lek je rastlinska zdravilna grenčica.

A. JERAS
in drug
Ljubljana-Moste.

M. RAUCH

trgovina stekla

Celje, Prešernova ul. priporoča steklo za okna, zrcala slike, okvirje za slike, svetilke, porcelan, kameno posodo itd. itd. Na drobno! Na debelo!

Vse vrste šolskih zvezkov
dobite še vedno najceneje pri

A. Janežič, Ljubljana
FLORJANSKA ULICA 14

Knjigovoznica, Industrija šolskih zvezkov in trgovskih knjig.

Pri vedno večji denarni krizi

je treba gledati na to, da si nabavite čevlje, čim najceneje mogoče. V Ljubljani dosežete to najbolje pri tvrdki

„DOKO“

V PREŠERNOVI ULICI ŠT. 9 NA DVORIŠČU.

Ti izdelki so najboljše kvalitete ter po priznani nizki ceni. Zajamčeno lastni izdelki iz lastne tovarne. Vsa popravila takoj in najceneje.